

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXIV.

ČÍSLO 6

JÚN 2016

Väzňov vykupovať

Aká je cena človeka - Trojičná vigília - Rozhovor s F. Neupauerom
Normálni a tí druhí - Väzňov navštevovať - Bergogliov zoznam

Procesia na slávnosť Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi, 26. mája 2016

Aká je cena človeka?

Dnes sa nám možno táto otázka zdá absurdná, no nebolo tomu tak pred niekoľkými storočiami. Ešte v čase rozvoja najsilnejšej krajiny sveta bolo celkom samozrejmé, že sa obchodovalo s otrokmi a za ľudí sa platilo. Či a nakoľko si predávajúci a kupujúci uvedomovali, že aj ten tovar sú ľudia, to je už druhá vec.

Aj dnes sa niektorí pokúsili odhadnúť, akú cenu má živý človek. Podľa spravodajského portálu idnes.cz zdravý človek - v prípade, že by sa z chvíle na chvíľu stal napríklad úplným invalidom - stojí vyše 10 miliónov českých korún. Táto prekvapivo vysoká suma, ktorá v prepočte dosahuje vyše 333 tisíc eur, je zriedkavá. Pri odškodnom za zabitie človeka, ktorého jeho blízki nevyhnutne postrádajú napríklad ako živiteľa rodiny, určuje cenu súd a pohybuje sa niekde medzi číslom 100 a 200 tisíc eur.

Určovanie ceny človeka a jeho predaj či nákup nie je však len záležitosťou minulosti alebo vecou poisťovníctva a súdnictva. Vyskytuje sa aj dnes v niektorých oblastiach vojnových konfliktov a náboženskej neslobody. Mnohé charitatívne organizácie pomáhajú ľuďom práve tým, že ich oslobodzujú z otroctva a prostredníctvom zaplattenia nejakej čiastky im umožňujú slobodu.

V našich civilizovaných podmienkach je tento skutok telesného milosrdenstva realizovateľný azda najkomplikovanejšie. No či nemáme medzi sebou ľudí, ktorí prakticky prišli o svoju slobodu? Sú to nielen tí, ktorí spravodlivo vykonávajú zadosť svojím zločinom, ale aj tí, ktorým životné podmienky nedovolili užívať voľnosť života. Ľudia v zajatí ekonomickej neslobody potrebujú materiálnu pomoc a prijatie. Dokonca aj utečenci a migranti, s ktorých príchodom je naše svedomie konfrontované práve v dňoch tohto milostivého roka.

Základom k prejavu telesného skutku milosrdenstva k väzneným či prenasledovaným je to, aby sme my sami neboli väzňami vo svojom vlastnom vnútri. Iba

ak si budeme otvárať srdce voči každému vôkol seba, budeme sa vedieť otvoriť aj voči tým, ktorí potrebujú materiálne oslobodenie. Takto budeme pripravení aj na situáciu, ak budeme mať skutočne niekoho vykúpiť zo zajatia materiálneho nedostatku.

Aká je teda cena človeka? To zistíme iba vtedy, ak budeme schopní vyjsť zo seba a dať druhému niečo svoje. Ak budeme schopní obety. Veď tú najväčšiu cenu za človeka, tú najväčšiu obeť zaplatil Kristus na kríži.

Dušan Rončák, kaplán

Foto: Silvia Kobelová

Brány milosrdenstva sa otvorili pred pútnikmi z Veľkej a Malej Lehôtky

Brány milosrdenstva nezostali ani minulý mesiac zatvorené. V poslednú májovú sobotu (28. máj 2016) sa Svätá brána v prievidszskom farskom kostole otvorila aj pred pútnikmi z Veľkej a Malej Lehôtky.

Veriaci mali možnosť zúčastniť sa i pešej púte. Nejednen z farníkov túto ponúknutú možnosť prijal. Program v kostole už tradične začal modlitbou ruženca Božieho milosrdenstva a po tejto modlitbe nasledovala kajúcna pobožnosť.

Farár putujúcej farnosti, dp. Marek Sabol, sa v jej rámci veriacim prihovoral na tému „väzňov vykupovať“. Nasledovala adorácia a po nej o 12:00 hod svätá omša s homíliou pána dekana Vladimíra Slováka.

Počas celého programu bolo možné prísť ku svätej spovedi, a tak na sebe pocítiť silu vykúpenia z väzenia hriechu.

Marián Husár, kaplán
Foto: Branislav Bullo

Pocta Antonovi Neuwirthovi

V aule Trnavskej univerzity bola 22. apríla 2016 spomienková slávnosť na rodáka z Hornej Nitry, výnimočného človeka, lekára, diplomata i politika, intelektuála MUDr. Antona Neuwirtha.

Svoje spomienky o ňom sprostredkovali predstavitelia univerzity, Kolégia A. Neuwirtha, osobnosti ako emeritný profesor Bohumil Chmelík, spisovateľ Rudolf Dobias, a tiež deti A. Neuwirtha - Anna Záborská a František Neuwirth.

Spomienková slávnosť mala názov Liečiť zlo láskou. Presne taký, aký má kniha o jeho živote, ktorú Anton Neuwirth napísal spolu s priateľom Rudolfom Lesňákom.

Doktor Anton Neuwith sa narodil v r. 1921 v Bystriciach a zomrel v r. 2004 v Bojniciach, kde je aj pochovaný. Bol a stále je mimoriadnou osobnosťou slovenského národa pre jeho prínos v medi-

cíne, biochémii a tiež v politike. V rokoch 1994 - 1998 bol prvým veľvyslancom SR pri Svätej Stolicy v Ríme. Prednášal nielen v oblasti medicíny, ale aj etiky, spoločenských vied, duchovnej kultúry, kresťanskej náuky a v mnohých iných oblastiach potrebných pre dobro človeka. Napriek tomu, že bol svedkom deportácií svojich príbuzných do koncentračných táborov a zažil na vlastnej koži prenasledovanie katolíkov počas komunistickej totality, jeho hlavnou životnou filozofiou bolo počúvať človeka a robiť všetko pre jeho dobro.

Alžbeta Chovancová

V Prievidzi malo 1. sväté prijímanie 119 detí

V našej farnosti prijalo Eucharistiu po prvýkrát v máji tohto roku spolu 119 detí. 24 bolo z piaristickej školy, ostatné navštevujú rôzne iné základné školy v Prievidzi.

U piaristov sa slávnosť 1. sv. prijímania uskutočnila v nedeľu 1. mája. Svätú omšu celebroidal pater Ján Hríb SchP, ktorý tretiakov piaristickej základnej školy na tento deň i počas celého školského roka pripravoval.

Vo farskom kostole prijali deti Eucharistiu po prvýkrát počas dvoch svätých omší o týždeň neskôr, v nedeľu 8. mája. Prvú z nich o 9:00 slúžil kaplán Marián Husár a bola pre ZŠ Malonecpalskú (9 detí), ZŠ Rastislavovu (19 detí) a ZŠ Energetikov (22 detí). Druhú o 11:00 celebroidal kaplán Dušan Rončák a bola

pre deti zo ZŠ Mariánskej (25 detí) a ZŠ Sama Chalúpku (20 detí).

-ph-

Foto: Roderik Weissabel

Trojičná vigília s kazateľom milosrdenstva

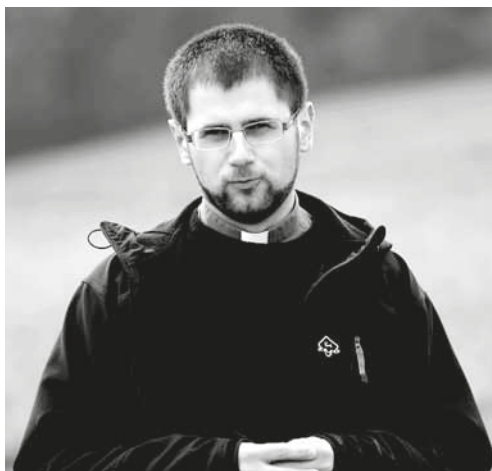
Slávnosť Najsvätejšej Trojice začínala v piaristickom kostole aj tento rok deň vopred slávením vigílie 21. mája 2016. Celebrantom sv. omše a slávnostným kazateľom bol redemptorista Jozef Mihok CSsR, jeden z ôsmich vyslancov Svätého Otca Františka, kazateľov milosrdenstva na Slovensku.

Liturgiu svätej omše sprevádzali spevom a hudbou mladí zo Spoločenstva Piar. „Dnes neslávim to, čo Boh robí, ale to, kým je. Tešíme sa z Boha samotného,“ povedal v úvode príhovoru otec Jozef. V kázni vyzdvihol najpodstatnejšie Božiu vlastnosť - lásku. Viackrát opakoval slová: „Boh nás nepotre-

buje! On nás chce. Chce, aby sa jeho láska v nás prejavovala v plnosti.“ Zároveň dodal: „Tajomstvom Najsvätejšej Trojice je, že sa nás dotýka Božia láska, ktorá uzdravuje celý náš spôsob bytia. Nie je možné rozvinúť sa v plnosti bez vzťahov. Ak chceme byť šťastní, musíme žiť vo vzťahoch.“

Druhú časť programu tvoril celovečerný film Boh miluje Slovensko, v ktorom je zachytený prierez dejinami Slovenska a vývoj jednotlivých služieb a cirkví na Slovensku. Ponúka nový pohľad na našu krajinu, pohľad plný nádeje, vychádzajúci z obsahu mnohých prorociev vyslovených významnými kazateľmi a predstaviteľmi cirkví o Slovensku.

Záver programu patril krátkej adorácii neskoro večer a požehnanie pre vytrvalcov, ktorí zostali na slávnosti vigílie až do konca.

Text: Anežka Kútiková

Foto: misiefilmom.sk

Birmovanci sa na duchovnej obnove zameriavali na svedectvo

Turičný víkend 13. - 15. mája 2016 prežilo 18 birmovancov farnosti Prievdzá-mesto v exercičnom dome u saletínov v Chrenovci-Brusne na duchovnej obnove.

V piatok večer prebehlo niekoľko zoznamovacích aktivít a motivačný film Boh nie je mŕtvy, ktorý víkend svedectiev odštartoval. V sobotu po rannom zamyslení sa nad Božím slovom a krátkej prednáške o kresťanskej mravnosti prišli o svojom spoločnom živote s Bohom svedčiť pod vedením P. Juraja Ďurneka SchP mladí muži zo skupinky Dávid pri spoločenstve Piar. Ako druhé svedectvo bolo na popoludnie pripravené rozprávanie manželov Gajdošovcov o svojom živote nielen počas, ale aj pred manželstvom. Sobotný večer zavŕšila svätá omša vigílie zoslania Ducha Svätého, pri ktorej zazneli všetky turičné čítania.

Nedeľa nebola len dňom záveru víkendu, ale slávnostnej omši predchádzal film o svedectve života bl. Chiary Luce Badano, mladej svätice „v džínsoch a teniskách“.

Veľká vďaka všetkým hosťom, že prijali pozvanie a birmovanci mohli počuť o živom Bohu. A veľká vďaka i Bohu, že otvoril srdce týmto mladým a oni zažili jeho prítomnosť cez slovo i spoločenstvo.

(du, mh)

Teambuilding utužil vzťahy medzi rodinami

V nedeľu 22. mája popoludní sa rodiny tímu lektorov, ktorí v našej farnosti pripravujú snúbencov na uzatvorenie manželstva, vybrali na výlet.

Ich kroky viedli najprv do jubilejného chrámu v susednom dekanáte. Kostol mučeníckej smrti sv. Jána Krstiteľa v Nitrianskom Pravne bol tiež, podobne ako farský kostol v Prievdzi, vyhlásený za kostol Svätej brány. Modlitbou korunky Božieho milosrdenstva a mariánskych litánií chceli „tímáci“ využiť poklad jubilejného roka a získať plnomocné odpustky.

Z kostola sa všetky rodiny vybrali do Pravenca, aby na dvore rodiny Halaškovej prežili neformálny čas pri vzájomných rozhovoroch, hrách detí a opekačke. Podvečer ešte niektoré rodiny navštívili farmu Šuhaj, ktoré prináša radosť ľuďom v podobe rýdzo prírodných potravín a tiež zoceluje vieru ich majiteľov a je silným dôkazom Pánovho požehnávania.

Kurz prípravy na manželstvo býva v na-

šej farnosti vo víkendovej forme štyrikrát v roku. Jeho hlavným prínosom je, že lektormi snúbencov sú manželské páry v spolupráci s kňazom a práca v pároch a skupinách.

(du)

Dojenie na farme Šuhaj si za pomoci majiteľa a tiež „tímaka“ Juraja Halašku mohli vyskúšať aj deti

Pripravujeme denný letný tábor pre deti

Aj tento rok môžu chlapci a dievčatá od 7 do 14 rokov stráviť týždeň v dennom letnom tábore našej farnosti Prievdza-mesto. Tábor sa uskutoční od pondelka do piatku 11. - 15. júla 2016. Počas tohto týždňa máme pre deti pripravených niekoľko výletov, tvorivé dielne a hravým spôsobom im chceme priblížiť skutky milosrdenstva. Prihlasovanie je možné v sakristii farského kostola. Každý deň začíname o 8:00 hod a končíme svätou omšou o 16:30 hod. Cena na deň je 5 € a v prípade súrodencov 4 € za dieťa.

11.-15.
júl 2016

denný farský
LETNÝ TÁBOR

5 € / deň od 8:00 do 17:15 hod

pre súrodencov 4 € / deň

(deň končíme sv. omšou o 16:30 hod)

Chlapci a dievčatá

od 7 do 14 rokov

Prihlasovanie v sakristii
farského kostola

Blahoslavení
milosrdní,

lebo oni dosiahnu
milosrdenstvo"

- ♥ spoločne sa zahráme
- ♥ pôjdeme spolu na výlet
- ♥ niečo pekné vytvoríme
- ♥ čosi nové sa naučíme

Novinky z piaristickej školy

Úspech na celoslovenskom kole Biologickej olympiády

Náš študent Ivan Petrovič (2.G) získal výborné 2. miesto v celoslovenskom kole Biologickej olympiády, kategória B - projektová časť. Súťaž sa konala v dňoch 20. - 22. apríla 2016 v Bratislave. Súťažil s posterom, v ktorom predstavil výsledky porovnávania niektorých znakov 47 odrôd papriek. Úspech je silná motivácia a prajeme mu vytrvalosť, aby sa mu podarili aj ďalšie jeho ciele. Po spoznaní variability druhov papriek je jeho snom vyšľachtiť úplne novú odrodu, pričom prvú generáciu križencov už pestuje. Informácie o rôznych odrodách môžete zistiť na jeho stránke: <http://chilli-info.webnode.cz/>

Jazykový kvet

13. mája 2016 sa víťazi krajského kola súťaže v prednese a dramatizácii úryvkov v cudzích jazykoch pod názvom Jazykový kvet zúčastnili celoslovenského kola v Trnave. A opäť boli veľmi úspešní. Adam Tulik z kvarty obsadil 1. miesto v prednese prózy vo francúzskom jazyku s úryvkom z novely „L'homme qui plantait des arbres“. Michaela Priehodová z 2. G získala 2. miesto v próze v talianskom jazyku s úryvkom „Le storie di Pinocchio“ a Dominika Detková z tercie 3. miesto v próze v talianskom jazyku s ukážkou „Tre fratelli“. Napokon dramatická skupina žiakov z kvinty obsadila 1. miesto v dráme v nemeckom jazyku s názvom

„Eine Musikstunde mit unmusikalischen Kindern“ a dramatická skupina z kvarty 2. miesto v dráme vo francúzskom jazyku s názvom „Amis pour la vie“. Všetkým talentovaným súťažiacim, ktorí nás reprezentovali, srdečne blahozeláme a želáme im veľa radosti zo spoznávania zákutí kvetinových záhrad cudzích jazykov.

Žiačky ZŠ majsterky okresu vo futbale

V apríli sa uskutočnili Majstrovstvá okresu v malom futbale dievčat ZŠ. Po víťazstvách nad ZŠ Rastislavova 4:1, ZŠ Energetikov 6:0, ZŠ S. Chalupku 7:0, ZŠ Mier. nám. Handlová 7:0 ZŠ Diviaky 3:0 a remízou so ZŠ Nitrianske Pravno 2:2, získali naše dievčatá titul majsteriek okresu a postúpili do regionálneho kola. Zostava: S. Kurbelová, A. Chlpekova, K. Tipulová, M. Vravková, B. S. Sárená, A.N. Grolmusová, L. Takácsová, T. Bosáková. K postupu blahozeláme a prajeme veľa šťastia!

Úspešní atléti

6.5. sa konali Majstrovstvá okresu v atletike SŠ. Naši študenti reprezentovali školu úspešne. Laura Balážová získala 1. miesto v skoku do diaľky, 2. miesto v behu na 800 m, 3. miesto v skoku do výšky. Kristína Tipulová obsadila 1. miesto v behu na 100 m, Ľuboš Hronec 1. miesto v behu na 1500 m, Kristína Pišová 2. miesto v behu na 400 m a Mikuláš Jurík 3. miesto v behu na 100 m. Adam Illeš sa umiestnil 2. v skoku do diaľky.

11.5. sa zúčastnili naši dvaja pretekári Majstrovstiev Trenčianskeho kraja v atletike SŠ. K svojej úlohe pristúpili zodpovedne a bojovne a výsledkom bolo 3. miesto Laury Balážovej v behu na 1 500 m a 5. miesto Ľuboša Hronca v behu na 800 m. Ďakujeme za úspešnú reprezentáciu.

Pripravila: Elena Blašková

Dnes na slovíčko s Františkom Neupauerom

Za väzňov sa môže pomodliť každý z nás

O projekte Nenápadní hrdinovia v zápase s komunizmom, osobnosti tajnej cirkvi z čias totality na Slovensku, doktorovi Silvestrovi Krčmérym i Múzeu zločinov a obetí komunizmu sme sa zhovárali s historikom a pedagógom Františkom Neupauerom.

▪ Dlhé roky pracuješ so študentmi na projekte Nenápadní hrdinovia v zápase s komunizmom. Jeho cieľom je okrem iného aj odovzdávanie skúseností medzi mladými ľuďmi a generáciou tých, ktorých postoj, utrpenie, nepoddajnosť nám prinavrátili slobodu. Spomínaš si medzi neznámymi hrdinami, ktorých históriu študenti odkrývali, na niekoho, kto vykúpil väžňa?

Ak to chápeme v telesnom význame, tak „vykúpením“ bola pre mnohých väzňov pracovná pomoc. Splnenie normy pri ťažbe uránu. Ak ju človek splnil, dostal trochu viac jedla. Nebolo nezvyčajné ani rozdelenie sa o kúsok chleba, čo bola celodenná strava. Jeden evanjelický kňaz spomína, ako sa takto s ním delil biskup Štefan Barnáš, môj rodák.

Vo väzení nechýbalo ani duchovné vykúpenie formou povzbudení, spolupatričnosti, no priestor na „vykúpenie človeka“ obmedzoval komunistický režim aj vo väzení. Ukázalo sa, že mnohí väznení kňazi, biskupi, ale i laici prinavrátili do katolíckej cirkvi aj tých najhorších väzňov, vrahov. Preto ich komunistický režim izoloval a vytvorili takzvaný MUKL-ovský Vatikán, kde boli len kňazi. MUKL bola skratka, ktorá znamenala „muž určený k likvidácii“.

Je obdivuhodné, že v utrpení väzenia videli mnohí nespravodlivo odsúdení väzni - kňazi - hĺbku a blízkosť svojho Vykupiteľa. Dnes 101-ročný dominikán páter Akvinas povie: „Aj to, že som bol vo väzení, bola Božia vôľa. Ved' som tam pokrstil

dvoch väzňov.“ Nespomína na bolesť, ale na priestor smerujúci k vykúpeniu.

▪ Ako vyzerá činnosť občianskeho združenia Nenápadní hrdinovia?

Je to v prvom rade dobrovoľnícka práca spojená s prednáškami a premietaním filmu na školách. Počas prednášky vyzve mladých, aby si pozreli internetovú stránku a v databáze odsúdených skúsili nájsť mená ľudí, ktorí pochádzajú z ich obce. Nezriedka nájdú aj svojich príbuzných.

Úlohou študentov je objaviť medzi odsúdenými ľuďmi, ktorí sa správali hrdinsky v čase, keď moc ovládali orgány komunistickej totality v rokoch 1945 - 1989. Prostredníctvom štúdia písomných prameňov a rozhovorov s pamätníkmi potom zdokumentujú príbeh „nenápadného hrdinu“. Organizujeme tiež výstavy na školách, priniesli sme ich už niekoľko: o páde Berlínskeho múru, Sviečkovej manifestácii a podobne.

▪ **Koľko príbehov sa už vášmu združeniu v spolupráci so študentami podarilo zdokumentovať?**

Veľký podiel na tejto činnosti majú študenti Gymnázia V. B. Nedožerského v Prievidzi pod vedením pani profesorky Evy Juríčkovej. Len vo vašom meste sa za sedem rokov existencie do projektu zapojili desiatky študentov; v rámci celého Slovenska to bolo približne 300 študentov. Zaznamenali viac ako 100 príbehov. Iste, tieto číselné údaje sú potrebné, no v OZ Nenápadní hrdinovia vnímame, že ak študent zaznamená čo i len jeden príbeh, a tým prejaví vďačnosť človeku, ktorý nám svojimi postojmi prinavrátil slobodu, je to niečo veľké, potrebné a zároveň formujúce. Jeden zo študentov povedal: „Ak aj na mňa prídu ťažké chvíle, budem stáť pred niečím ťažkým, verím, že si spomeniem na príbeh môjho nenápadného hrdinu a budem mať silu odolávať.“

▪ **Témou aktuálneho čísla Bartolomeja je skutok duchovného milosrdenstva - väzňov vykupovať. Ako ho môžeme podľa teba prakticky naplniť v súčasnom svete?**

Bývalý politický väzeň MUDr. Silvester Krčméry zo Spoločenstva Fatima sa denne modlil modlitbu Anjel Pána s úmyslom, aby väzni dostali trošku viac stravy. Nie každý je povolán ísť do väznice a prakticky pomáhať. No pomodliť sa môže každý z nás.

Kto chce urobiť ešte jeden krok naviac, môže napísať tým, ktorí slúžia väzňom. Slová poďakovania, uznania, povzbudení. Spýtať sa priamo ich, ako môžeme pomôcť, či už ako jednotlivci, alebo ako farnosť. Tak často sa zabúda na tých, ktorí reálne slúžia!

Keď som bol predsedom Fóra kresťanských inštitúcií, spoločne s donom Antonom Srhoľcom, predsedom Konfederácie politických väzňov, sme písali listy aj politickým väzňom. Napísali sme list i jednému väzňovi do Bieloruska. Aká veľká bola naša radosť, keď sme dostali správu o jeho prepustení!

▪ **Keďže ťa mám medzi priateľmi na Facebooku, všimam si, že často upozorňuješ na Silvestra Krčméryho, osobnosť totalitnej tajnej cirkvi na Slovensku. Poznal si ho aj osobne. Za vlastizradu strávil skoro 14 rokov vo viacerých väzniciach a v živote zažil mnohé príkoria. Prečo by si ho mali aj naši čitatelia viac všimnúť a spoznať jeho príbeh?**

„Ja nechcem nižší trest, ja chcem pravdu!“ povedal advokátovi, ktorý mu radil, aby povedal, že sa dopustil vlastizrady. Ba pred súdom povedal: „Vy máte v rukách moc, ale my máme pravdu.“ Myslím, si že vernosť pravde je charakteristická pre jeho život. Je obdivuhodné, že Silvester Krčméry väzňov nevnímal „len“ ako nepriateľov, ktorých máme milovať, ale dokonca ako budúcich apoštolov. Veril, že zo Šavla, prenasledovateľa kresťanov, sa stane svätý Pavol. „Šavol, Šavol, prečo ma prenasleduješ!“ spieva sa v piesni, ktorú zložil. No nielen to. Z kresťanského pohľadu vnímam jeho apoštolát i profesionalitu v práci. Byť v tom, čo robím, najlepším, odborníkom.

Dalo by sa veľa písať a hovoriť o tom, ako ovplyvnil dejiny Cirkvi na Slovensku. Ako si ho vážil svätý Ján Pavol II. i majster sveta vo fitnesskulturisticke. Biskupi i väzni. „Prečítal som si vo väzení jeho príbeh

a to mi pomohlo na ceste k obráteniu,“ napísal mi jeden bývalý väzeň.

Ja som sa so Silvestrom Krčméryom stretol v čase, keď už bol odkázaný na starostlivosť iných. Mám pocit, akoby každý jeden deň venoval nanovo Bohu, a tým pokračoval vo svojom apoštoláte, len trochu iným spôsobom. Myslím, že tak, ako on neodoprel Bohu nič počas svojho života, i my v ňom môžeme mať veľkého orodovníka, ktorý podobne ako svätá Tereza môže pre nás prinášať ruže Božej lásky.

▪ Si autorom výzvy na vznik Múzea zločinov a obetí komunizmu. Myšlienku sa podarilo zrealizovať a od roku 2012 múzeum funguje, no jeho stála pre-

vádzka je zatiaľ len počas jedného dňa. Ako je možné múzeu pomôcť a podporiť jeho existenciu?

Materiálna podpora iste pomôže, veď všetko robíme na báze dobrovolnosti. No našou prioritou sú mladí a učitelia. Tým sa venujeme nepretržite. Tento rok v septembri pripravujeme vedecko-didaktický seminár pre učiteľov (nielen) dejepisu a v novembri projekt Nenápadní hrdinovia. Viac informácií je na stránke www.november89.eu. Najväčšou podporou pre nás bude, ak sa prejaví vďačnosť „nenápadným hrdinom“ prostredníctvom mladých ľudí.

Za rozhovor ďakuje Alojz Vlčko

Foto: Facebook

František Neupauer (1979, Slovenská Ves) Vyštudoval učiteľskú aprobáciu histórii - filozofia na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Pôsobí ako historik ÚPN a vysokoškolský pedagóg na Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, kde sa venuje výučbe novodobých dejín. Zároveň je učiteľom občianskej náuky na základnej škole v Bratislave. Je zakladateľom Múzea zločinov a obetí komunizmu v Bratislave a predsedom občianskeho združenia Nenápadní hrdinovia. Venuje sa téme obetí komunistického režimu, didaktike dejepisu a popularizácii dejín. Je ženatý. S manželkou Mariannou majú tri deti.

František Neupauer s Vladimirom Krčmérym po udelení čestného doktorátu Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave Antonovi Srholcovi (10. jún 2014)

„Normálni“ a „tí druhí“

Každá skupina potrebuje pre svoj život určitú mieru spoločenského poriadku, ktorý stojí na presvedčeníach a pravidlách o tom, čo sa môže a čo nie. Spravidla sa chápu aj ako kritériá na rozlišovanie medzi dobrým a zlým správaním. Problém spočíva v tom, že pri bližšom skúmaní sa tieto kritériá javia ako príliš premenlivé, relatívne.

Spoločenská kontrola

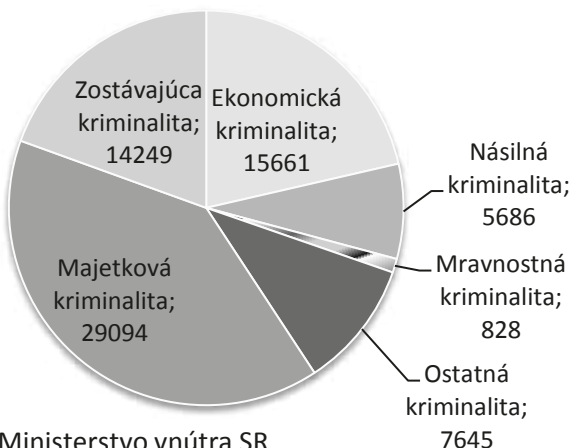
V každej skupine prebiehajú **sústavné procesy regulovania správania** jej členov, ktoré pozostávajú z vytvárania nátlaku na dodržiavanie noriem a snáh o zmenu alebo potrestanie správania, ktoré sa od týchto noriem odchyľuje (hlavne v negatívnom zmysle). Podľa spoločenského významu porušených noriem môžu nástroje spoločenskej kontroly predstavovať rôzne reakcie od výsmechu, pokarhania, vyhýbania sa danému človeku alebo skupine na jednej strane, až po vyhnanstvo, uväznenie, zabitie, kliatbu alebo exkomunikáciu na strane druhej. Počas celého svojho života všetci podliehame spoločenskej kontrole (najintenzívnejšie v detstve a mladosti), a všetci zároveň spoločenskú kontrolu aj vykonávame (pričom jej intenzita súvisí s našou pozíciou v spoločnosti a jej podskupinách). Najvýznamnejším procesom spoločenskej kontroly je socializácia, čiže výchova, počas ktorej by si mal človek osvojiť pravidlá správania a návyk i presvedčenie o potrebe ich dodržiavania v podobe **sebakontroly**. Najvýznamnejšie spoločenské normy sú formalizované v podobe písaných zákonov, prípadne rituálov a na kontrolu ich dodržiavania sú určení pracovníci špecializovaných inštitúcií, ako polícia, súdy, inšpekcie a pod. V moderných spoločnostiach sa považuje za **najväčší trest odňatie slobody**

dy - uväznenie. K tomuto stavu trestania prešlo ľudstvo dlhú cestu. V moderných spoločnostiach sa už nepoužívajú telesné tresty (bičovanie, okaličovanie) a výška trestu spravidla nezávisí od spoločenského postavenia odsúdeného, jeho pohlavia či rasového alebo etnického pôvodu. Pred viac ako 150-timi rokmi sa zrušilo otroctvo a stále silnie hnutie za zrušenie trestu smrti. V týchto spoločnostiach je zvýšená **morálna citlivosť k dôstojnosti všetkých ľudí** - vrátane zločincov, ktorá má byť rešpektovaná aj pri určení a výkone trestu.

Zmysel väznenia

V súlade s požiadavkou nenarúšať ľudskú dôstojnosť zločincov sa presunul dôraz z trestania zločincov na prevenciu zločinov, a začalo sa tiež dôslednejšie uvažovať o cieľoch a zmysle väznenia. Jestvuje veľa názorov a poznatkov, ktoré zaplňajú kontinuum medzi dvoma protipólmi: na

Štatistika kriminality v SR za rok 2015 (počet trestných činov)

Zdroj údajov: Ministerstvo vnútra SR

jednej strane je argument, že väznice často nie sú miestom polepšenia, ale školou zločinu a kriminálnych kontaktov; na druhej strane sa poukazuje na to, že zdôrazňovanie prevencie na úkor trestania je naivným ideálom a bežne vedie k zvýšeniu kriminality. Vo všeobecnosti sa rozlišujú štyri hlavné ciele väznenia: **potrestanie**, ktoré nemení nič na spáchanom zločine a slúži skôr ako satisfakcia, uspokojenie morálne pobúrenej komunity (a potreby pomsty); **rehabilitácia**, teda snaha o nápravu zločincov a jeho opätovné zaradenie do spoločnosti (no nevie vylúčiť recidívy); **odstrašenie** od páchania trestných činov, ktoré sa však ukazuje ako účinné najmä voči tým, ktorí majú aj tak tendenciu skôr dodržiavať pravidlá; a **izolácia**, ktorá má spôsobiť zníženie kriminality tým, že drží nebezpečných kriminálnikov pod zámkom (avšak nevie rozlíšiť, či bol zločin konkrétneho človeka jeho trvalou alebo dočasnou črtou, ovplyvnenou vekom a spoločenským prostredím, napr. mládežníckymi gangy). Skrátka, prítomnosť porušení zákonov a morálnych noriem je stálou vlastnosťou spoločností a hľadanie správnych reakcií na ne je neodlučnou súčasťou spoločenského života.

Spoločnosť ako zdroj hodnôt

Hodnotenie správneho a zlého správania vychádza z rozlíšenia hodnôt a noriem, ktoré sa s nimi viažu. V malých, izolovaných skupinách sú uznávané hodnoty v podstate u všetkých členov jednotné. Výskyt takýchto skupín je však už minulosťou. V súčasnosti máme množstvo poznatkov o tom, že **v rôznych skupinách sú uznávané rôzne, niekedy aj protikladné hodnoty**, a väčšina z nás sa s týmto faktom stretáva aj v každodennom živote. Prežívame to často ako nedostatok spoločenského poriadku, ktorý sprevádza aj pokles spoločenskej kontroly, ktorá stráca oporu v jednoznačných kritériách na hodnotenie správania a mnohí z nej rezignujú, ďalší ju ignorujú. Problém je

o to závažnejší, že **dnes na spoločenskej úrovni neexistuje nespochybniteľný a nemenný zdroj hodnôt**. Pre veriaceho človeka je takýmto zdrojom nepochybne Boh. Lenže úcta k náboženským hodnotám, považovaným za absolútne, stojí na viere a v moderných spoločnostiach **náboženské argumenty o jednoznačnej a absolútnej pravde a dobre stratili spoločenské uznanie**. Navyše tak svedomie človeka, ako aj správanie veriacich (nie cirkevné učenie) sa vyznačuje historicko-kultúrnou podmienenosťou. Aj hodnotenie veriacich ľudí podlieha vplyvu spoločnosti, v ktorej žijú, a teda aj jej omylom. Napriek vzrastajúcej hodnotovej rôznorodosti v každej spoločnosti vzniká určitý konsenzus (súhlas) s tým, čo je správne (žiaduce, dobré, pravdivé) a čo nesprávne (nežiaduce, zlé, lživé). Na ustanovenie dôležitých noriem (zákonov) dnes slúži demokratická procedúra, ktorá **sa opiera o väčšinový názor, či o to, čo sa za väčšinový názor považuje**. (Vychádza z predpokladu, že každý človek vie sám posúdiť, čo je dobré a zlé, prípadné omyly koriguje spolužitie s inými - spoločnosť, a to na základe posúdenia dôsledkov správania.) Vo všetkých, ale osobitne v ateistických spoločnostiach vystupuje ako hlavný zdroj hodnotenia **verejná mienka**, ktorá ustanovuje pocit stavu poriadku a normálnosti. História ukázala, že spoločnosť dokáže zaviesť nielen mylnú, ale priam zločinnú morálku (napr. nacizmus, socializmus). Verejná mienka niekedy toleruje, zakrýva, alebo dokonca chváli a odmeňuje zločinné správanie: korupciu, krádeže, podvody, atď. Typické posudzovanie podľa dôsledkov správania (keď sa neuznajú absolútne hodnoty) môže ospravedlniť aj vraždu, keď „išlo o zlého človeka“. Kto z nás si však môže byť istý, že by sa nenašiel nikto, kto by povedal, že nás „nebude škoda“?

Mária Suríková

V Kostole Najsvätejšej Trojice v Prievidzi udelil 29. mája 2016 generálny vikár Banskobystrickej diecézy Mons. Branislav Koppal sviatosť birmovania 84 birmovancom zo 4 farností. 54 birmovancov bolo z farnosti Prievidza-mesto (31 z piaristickej školy, 23 z mesta), 22 z farnosti Prievidza-Zapotôčky, 7 z farnosti Handlová a 1 z farnosti Partizánske-Šípok.

Sme povolaní pamätať i na väzňov

Čo znamená konať skutok milosrdenstva - väzňov vykupovať? Hovorí nám o tom v Biblii viaceré miesta. Takým miestom je napríklad Lk 4,18 („...oznamovať zajatým, že budú prepustení...“), ktoré sa odvoláva na slová Iz 61,1 („...zajatcom ohlásiť slobodu...“).

Sme povolaní pamätať na väzňov tak, ako keby sme žili spolu s nimi v cele: „Pamätajte na väzňov, akoby ste boli s nimi uväznení.“ (Hebr 13,3). Taktiež sa musíme započúvať do Ježišových slov, ktoré tvoria základ tohto skutku milosrdenstva: „Bol som vo väzení a prišli ste ku mne.“ (Mt 25,35)

Niet potom divu, že v Novom zákone nachádzame osobitný vzťah medzi členmi kresťanskej komunity a bratmi väznenými pre vieru, čo predpovedal aj Ježiš slovami: „Položia na vás ruky a budú vás prenasledovať, vydajú vás synagógam a uväznia vás.“ (Lk 21, 12) V tejto súvislosti List Hebrejom hovorí: „Ved' ste spolutrpeľi s väzňami a s radosťou ste znášali, keď vás olúpili o majetok; lebo ste vedeli, že máte lepšiu a trvalú majetok.“ (Hebr 10, 34)

Dôležitým príkladom blízkosti komunity je aj prosebná modlitba za väzneného Petra: „Petra teda strážili vo väzení. Ale Cirkev sa bez prestania modlila k Bohu za neho.“ (Sk 12,5) Pavol zas vyjadruje svoju vďaku za blízkosť kresťanov z Filíp, ktorú mu prejavili počas jeho väznenia, ako aj za pomoc, ktorú od nich prijal (pozri Flp 1,13. 17; 2,25; 4,15 - 18).

Pastoračná starostlivosť o väzňov sa určite musí zamerať aj na ich rodiny. Tie treba podporovať tak, aby dokázali čo najlepšie pomôcť členom svojich rodín, ktorí sú vo väzení. Spôsobov, akým môže kresťan navštíviť väzenie, je mnoho, pričom to môže byť aj spôsobom celkom originálne.

Arcibiskup Cyril Vasil' SJ, sekretár Kongregácie pre východné cirkvi, v nedeľu 15. februára 2015 okrem iného povedal: O Konštantínovi - Cyrilovi hovorí jeho ži-

votopisec aj takéto slová: „A nevzal ani od Rastislava, ani od Kocela ani zlata, ani striebra, ani iné veci a predniesol slovo evanjelia bez pláce. Vyprosil si len deväťsto zajatcov od oboch a prepustil ich.“ (ŽK 15)

Spomedzi rôznych aspektov činnosti sv. Konštantína - Cyrila a Metoda je výchova žiakov, učeníkov, jednou z najznámejších. Menej pozornosti sa však dáva tým častiam opisu života a činnosti solúnskych bratov, ktoré sú spojené s inými prejavmi kresťanskej lásky, a to s oslobodzovaním väzňov. V skutočnosti so zmienkou o žiadosti sv. Konštantína - Cyrila, aby mu panovníci odovzdali zajatcov, aby ich mohol prepustiť na slobodu, sa stretávame nielen počas jeho veľkomoravskej misie, ale aj pri predchádzajúcej misii medzi Chazarmi, ako dosvedčuje Život Konštantína: „Keď kagan odprevádzal Filozofa, dával mu mnohé dary, ale ich neprijal a hovoril: Daj mi, koľko len máš tu zajatých Grékov, to mi je viac ako všetky dary. Pozbierali ich do dvesto a dali mu ich. I išiel naradosť svojou cestou.“ (ŽK 12)

Vojenské výboje ako zdroj zisku a prisun lacnej pracovnej sily otrokov boli v tomto období v stredoeurópskom priestore bežnou a rozšírenou praxou. Trh s otrokmi, či už išlo o vojnových zajatcov, alebo inak zotročených jedincov, bol dôležitým prvkom ekonomiky ranofeudálnych štátov. Vykupovanie zajatcov, otrokov, bolo zase rozšíreným skutkom milosrdenstva a prejavom kresťanského citu. Cirkevní predstavitelia - ak sa im aj hneď nedarilo celkom vykoreniť inštitút otroctva - sa zvlášť snažili zamedziť tomu, aby boli do otroc-

tva predávaní kresťania, keďže títo, často prostredníctvom vtedajších židovských obchodníkov, boli predávaní mohamedánskym kupcom na blízkovýchodné trhy, kde okrem straty fyzickej slobody boli nútení stratiť aj duchovnú slobodu a zrieknuť sa kresťanskej viery.

Z historických prameňov sa napríklad dozvedáme o úpornom úsilí pražského biskupa sv. Vojtecha zamedziť práve to-
muto typu obchodu, pre ktorý bola Praha významným regionálnym centrom. Medzi iným sa o tom zmieňuje aj člen diplomatického posolstva Cordóbskeho kalifa al Hakama k cisárovi Ottovi niekedy v rokoch 963-965, španielsky Žid, Ibrahím ibn Jakúb at Tartúší, ktorý opisuje mesto nasledovne: „Mesto Praha je postavené z kameňa a vápna. Je najbohatším (mestom) krajiny na tovary. Prichádzajú doň z mesta Krakova Rusi i Slovania s tovarmi. Podobne z krajín Turkov (Maďarov) prinášajú k nim (Pražanom) moslimi, Židia a Turci (Maďari) tovary i kupecké závažia a vyvážajú od nich otrokov, cín a rozličné druhy kožušín.“

Spoločníci a učeníci slovanských apoštolov, ktorí ich sprevádzali na ceste do Ríma, boli svedkami starostlivosti Konštantína - Cyrila o zotročených zajatcov a iste s ním zdieľali jeho starostlivosť o prepustenie uväznených a zotročených. Počas tejto ich prvej cesty zo slovanských krajov na juh však ešte ani netušili, že aj oni sami neskôr znovu absolvujú túto púť ako otroci. Ako uvádza Život Nauma, jedného zo svätých slovanských sedmopočetníkov, po Metodovej smrti Vichingovi stúpenci Metodových žiakov „mučili mnoho a druhých predali Židom za odmenu, kňazov i diakonov. Tí Židia pojmúc viedli (ich) do Benátok. A keď ich predali, Božím prispelením prišiel vtedy cisárov muž do Benátok z Carihradu, cisárovo dielo vykonávajúc. A dozvediac sa o nich, vykúpil ich cisárov muž, a tak ich pojmúc odviedol do

Carihradu a povedal o nich cisárovi Bazi-
lovi. A postavili ich naspäť do ich úradov a hodností, za kňazov a diakonov, ako aj prv boli. Aj platy dali, nikto v rabstve ne-
umrel, ale títo v Carihrade cisárom chrá-
není pokoj prijali, oni do Bulharskej zeme
prídúc s veľkou ctou pokoj prijali.“

Ako teda vidíme, skutky telesného milosrdenstva - oslobodzovanie zajatcov, ktoré hojne praktizoval sv. Konštantín - Cyril, neskôr Pán odplatil v živote jeho učeníkov, ktorých z kresťanskej lásky vykúpil z otroctva cisársky vyslanec v Benátkach. Vyučovanie nevedomých i vykupovanie väzňov zaraďuje Cirkve medzi skutky duchovného a telesného milosrdenstva, ku ktorým nás Kristus vyzýva aj v evanjeliu. Svätí Cyril a Metod na tieto skutky neza-
búdali, ba urobili ich pri svojej misii cen-
trálnymi. Okrem telesného otroctva exis-
tuje ale aj duchovná nesloboda, otroctvo
či nahota. Z tejto neslobody sa človek vy-
slobodzuje vzdelaním.

Sv. Cyril a Metod počas zastávok na svo-
jom životnom putovaní konali skutky du-
chovného i telesného milosrdenstva. Či už
to bola zastávka u Chazarov, na Veľkej Mo-
rave či u Koceľa. Vyučovanie nevedomých,
napomínanie hriešnikov, oslobodzovanie
zajatcov. Duchovne zaodievat' vyučovaním
možno jednotlivca, ale i celé národy. Ta-
kéto vyučovanie sa rovná aj oslobodzova-
niu z väzenia - z okov nevedomosti, z tem-
nôt ducha. Aj pre to sú slovanskí apoštoli
prípodobiteľní k obrazu „milosrdného
Samaritána“, ktorý stretávajú sa s ľud-
ským utrpením, neobchádza bližneho, ale
skláňa sa k nemu.

A aj oni nám dnes odkazujú: „**Choďte
a robte podobne!**“

Pripravil: Marek Sabol, farár vo Veľkej Le-
hôtke

„Moje myšlienky sa uberajú aj k väzňom, ktorých sloboda je obmedzená. Svätý rok vždy bol príležitosťou na rozsiahlu amnestiu určenú tým, ktorí si sice zaslúžili trest, no uvedomili si spáchanú nepravosť a úprimne si želajú znova sa začleniť do spoločnosti a priniesť do nej svoj poctivý vklad. Títo všetci môžu konkrétne dosiahnuť milosrdenstvo Otca, ktorý chce byť blízko tých, čo najviac potrebujú jeho odpustenie. Môžu získať odpustky vo väzenských kaplnkách a tiež zakaždým, keď prejdú bránu svojej cely a obrátia sa myšlienkou a modlitbou na Boha Otca. Toto gesto môže pre nich znamenať prechod svätou bránou, pretože Božie milosrdenstvo, ktoré dokáže premieňať srdcia, dokáže premeniť aj mreže na skúsenosť slobody.“

Pápež František (Úryvok z listu, ktorým sa udeľujú odpustky pri príležitosti mimoriadneho Svätého roku milosrdenstva)

Foto:
catholicnewsagency.com

Väzňov navštevovať

Svedectvo

„Čo by z nás bolo, keby nám Boh odňal milosrdenstvo?“ Sv. Vincent de Paul

Je tomu už pár rokov, čo nám z väzenia napísal list spolužiak, ktorý sa tam dostal za nerozvážny čin. Odpísali sme mu. Bolo nám ho ľúto. Svoj čin veľmi ľutoval. Jeho list bol plný bolesti, ľútosti a odprosenia. Možno ho náš list vtedy potešil.

Charizmu navštevovať väzňov mala aj naša vzácna „slovenská matka Tereza“, sestra Bernadeta Pánčiová z Rodiny Nepoškvrnenej z Vrčka. Táto krehká sestrička na vozičku sa nebála vkročiť ani medzi tých, ktorí boli odsúdení. Túžila odblokovať u nich to, čo bolo dávno zablokované. Prinášala im lásku Božského srdca, nežnosť Panny Márie, učila ich

stať sa lepšími, vedieť oľutovať svoj čin, odprosovať, modliť sa ruženec.

Keď mi opisovala chvíle, ktoré prežívala pri väzňoch, pochopila som, aké sú medzi ľuďmi strmé kopce a vrchy, ktoré sa zdajú byť nezvládnuteľné. Sestra Bernadeta sa im snažila otvárať dvere k Pánu Ježišovi, k jeho nekonečnému milosrdenstvu. Viacerí o Bohu počuli prvýkrát. Spolupracovala s kňazmi, ktorí prinášali väzňom (prostredníctvom sv. omše) útechu. Niektorí mali záujem zanechať svoj nekalý spôsob života, iní váhali.

Sestra Bernadeta bola veľkou obetou zmieru - celý život trpela. Svoje utrpe-

nie obetovala za obrátenie hriešnikov, za kňazov, biednych a núdzných. Hovorievala: „Všetci padáme, ale vždy je tu Ježišova ruka, ktorá nás dvíha, aby sme mali odvahu vstať.“ Neustále sa modlila posvätný ruženec. Jej veľké srdce prostredníctvom lásky Panny Márie a Božského srdca dvíhalo tých, ktorých navštevovala vo väzniciach. Učila ich oľutovať ich činy, modliť sa. Stala sa pre nich mamou a mnohí ju tak nazývali aj po návrate do civilu. Nikdy ich neodmietla, keď ju navštívili v reholi či na stretnutiach Rodiny Nepoškvrnenej. Kládli jej otázky o Nebeskom kráľovstve, o Bohu.

Vo svojej dôvere nám zverila mladého väzňa, ktorý sa po odpýkaní svojho krátko trestu nemal kam vrátiť. Možno sa Miloš v kútiku srdca aj tešil, že si poňho príde aspoň niekto z blízkych, ak niekoho mal... Nepýtali sme sa sestričky na jeho minulosť. Len nám kládla na srdce, aby sme ho dopravili k dôstojnému pánovi Srolcovi do Bratislavy. Ten sa už vtedy staral o bezdomovcov i ľudí, ktorí potrebovali útulok, požehnanie, láskavé slovo. Bolo im treba pomôcť zaradiť sa do normálneho života.

V ružomerskej väznici už o nás vedeli a čakali nás. Keď boli vybavené všetky náležitosti, priviedli nám Miloša. Mohol mať okolo 25 - 30 rokov. Pozeral sa na nás nedôverčivo. Bol schúlený do seba, akoby neprítomný. Chcelo sa mi zaplakať a v tej chvíli som si priala, aby namiesto nás radšej videl svoju mamu, alebo sestričku, ktorú tak nazýval. Tak vylakane sa na nás pozrel, akoby sa bál, čo s ním bude ďalej. Veru, nevedeli sme o ňom nič - či bol sirota, alebo bez domova... Ale nebol narkoman a nemuseli sme sa ho obávať. Sestrička ma upozornila, že viera ho podržala pri živote. Dostal sa ku nej práve cez ňu - maminku Bernadetu. Navštevovala väzňov, pokiaľ jej to bolo dovolené. Tento údajne veľakrát zneužitý mládenec vyzeral ako baránok vedený na zabitie.

Počas celej cesty autom do Bratislavy sme sa modlili ruženec. On mal ruky zopnuté na kline a sotva pohyboval perami. Bola to moja najdlhšia cesta do Bratislavy. Akoby som žila jeho utrpenie. Bolo to také ťažké. ... Ale Boh bol s nami, za čo Stvoriteľovi nesmierne ďakujeme.

Nechcel ani jedlo, ani vodu. Takto schúleného sme ho priviezli k dôstojnému pánovi Antonovi Srolcovi. On nás privítal. Miloša objal a povedal mu: „Vitaj doma, synu, už ťa čakám. Sestrička Bernadeta mi porozprávala o tebe a prosila ma, aby som ti bol otcom duchovným aj vlastným...“

Pripravila A. G. Vavrová a Z.H.

Foto: Silvia Kobelová

„Z hriešnika sa stáva človek Bohu milý hneď, ako sa pokorí. Keď sa pokoríme, i keby sme boli zločinci, pokora nás zmení v spravodlivých.“

Sv. František Saleský

Ahoj Teta Majka

G.

Na úvod môjho listu vás čo najpríjemnejšie pozdravujem. V tomto krátkom liste a tejto veľa vám chcem poďakovať za všetko čo ste pre mňa urobili aj so kolegínou a zato na vás nezabudnem a láskou môjých ľudí myslieť a veľkým srdcom. Teraz som momentálne vo väzbe v ilave len to prosím neberte v zlom. Ak si pamätáte keď som vás prišiel pozrieť a opísať sa na ten akilový dom tak som tam išiel a mal som tam dláčo 150€ a povedala že som to mal dať vedieť doľadu. a tak som sa nemal kde ubytovať tak som si pomyslel že túto sumu nevydržím a tak som bol nútený volať ukradnúť že by som dostal tam kde teraz som a píšem tento krásy list. ak budete mať čas a tú ochotnosť tak mi prosím odpíšte. Vopred ešte raz ďakujem za tú všetku vdáčku čo ste pre mňa urobili a pozdravom Ernest

 ÚSHEV AKO DAR

Byť Gedeonom

Potom Gedeon povedal Bohu: „Ak chceš, vyslobod' Izrael mojou rukou, ako si povedal,...“

Kniha Sudcov 6:36

Každý z nás sa denne stretáva s rôznymi otázkami, rieši rôzne problémy, zaoberá sa rôznymi vecami. No nie každý z nás je Gedeonom.

Čo to vlastne znamená - byť Gedeonom? Znamená to povedať Bohu: „Ak chceš.“ Znamená to povedať mu: „Bože, netuším, ako riešiť túto situáciu, ale ak chceš, vyved' ma z nej.“, „Pane, už ďalej nevládzem, ale ak chceš, pomôž mi.“

Byť Gedeonom znamená vedieť, že nás Boh v tej správnej chvíli chytí a nenechá padnúť. No môže to spraviť len vtedy, ak mu k tomu dáme náš súhlas - naše „ak chceš“. Táto oddanosť nemusí hneď znamenať, že Boh nás vyslobodí zo všetkého, v čom práve sme, lusknutím prsta. Niekedy nám môže pomôcť vyklučkovať von. Inokedy nám zas pomôže zvládať cestu, po ktorej práve kráčame, a my sa budeme mať o koho oprieť, keď už nebudeme mať silu pokračovať.

Predpokladám, že každý z nás už niekedy niečo varil - aj keď len vodu na kávu. Ak vode nedoprajeme jej sto stupňov, nikdy sa z nej nestane plnohodnotná surovina na zaliatie kávy. Kávy, ktorá svojou vôňou povzbudí zmysly. Takisto aj my potrebujeme dosiahnuť v určitej situácii svojich sto stupňov, potrebujeme padnúť hlboko, zaboriť sa do blata a nevidieť hviezdy nad sebou. A presne v tom okamihu sa stávame vhodnými adeptmi na prijatie Božej pomoci. Pretože v tej, pre nás bezvýhodiskovej situácii, sa už ďalej nemôžeme spoliehať na svoje sily, nevieme si pomôcť sami. Práve vtedy dokážeme s oddanosťou povedať: „Ak chceš, pomôž mi /zachráň ma/ daj mi silu...“ Pane, ak chceš...

-ib-

Spomienka

„Čas plynie ako tichej rieky prúd, kto vás mal rád, nemôže zabudnúť. Tak ako voda svojím tokom plynie, krásna spomienka na vás nikdy nepominie.“

Dňa 11. júna 2016 uplynie smutný rok, kedy nás navždy opustila naša drahá mama a stará mama, **pani Veronika Sojková**. 27. júna 2016 si pripomíname 18 mesiacov, kedy nás navždy opustil náš drahý otec a starý otec, **pán Jaroslav Sojka**.

S láskou na nich spomína a za modlitbu ďakuje celá rodina.

Duch Svätý

Duch Svätý je iskra z Božieho plameňa
Zapaľuje naše duše
svetlom poznania, rozlišovania
Je maják aj pochodeň
Tvorí, napreduje
Je v každej bunke nášho tela
- tak nás posväcuje
(aj keď sme, akí sme)

V ňom rastieme, dozrievame, milujeme

A to je krásne...

V ňom prekračujeme smrť:

ŽIJEME

Veronika Hoffmannová

Bergogliův seznam

Vedeli ste, že okrem Schindlerovho existuje i Bergogliov zoznam? Netýka sa síce holokaustu, ale nemenej krutého obdobia dejín - vojenskej diktatúry v Argentíne v rokoch 1976 - 1983. Vo svojej knihe sa mu venuje taliansky novinár Nello Scavo.

Keď sa prvýkrát po svojom zvolení objavil na balkóne Baziliky sv. Petra v Ríme nový pápež, viacerí ľudia v ňom nespoznali len „obyčajného kardinála“. Vedeli, že mu prináleží i iný titul. Záchranca.

„Bergoglio ich zachránil mnoho. Viac, než na koľko by si on sám spo-

menul,“ povedal len pár hodín po zverejnení mena nového pápeža novinárovi Nellovi Scavovi jeho dobrý priateľ. A on cítil, že mu nezostáva iné, ako dať sa do pátrania. Dostať sa do Buenos Aires a odtiaľ sledovať spleť príbehov smerujúcich až do Uruguaya a Paraguaya.

Spočiatku sa mu jeho cesta zdala byť zbytočná. Nikto mu nechcel ukázať správny smer, narážal skôr na tajuplné mlčanie. „Prečo?“ pýtal sa sám seba. Až neskôr, po prelomení prvých bariér, sa vynorila pravdepodobná odpoveď, ktorú mu potvrdil i známy jezuitský teológ Scannone: „Mlčia pápežovi priatelia preto, aby neživil podozrenie, že ich prostredníctvom sa Bergoglio snaží vo svoj prospech zmanipulovať fakty z rokov diktatúry?“ „Áno,“ odpovedal Scannone stručne.

Diktatúra v Argentíne bola strašná. Vyhlásenie výnimočného stavu, žiadne ústavné práva. Zákaz činnosti politických klubov a spolkov, nefunkčnosť odborov. Cenzúra tlače. Mučenie sa stalo bežnou praxou na získavanie informácií. Jeho súčasťou

bola aj metóda systematického masového miznutia osôb, ktorá mala vytvoriť atmosféru strachu.

Odhaduje sa, že počas ôsmich rokov diktatúry sa počet „desaparecidos“ (zmiznutých) vyšplhal až na 30 000. Po únose sa málokto vrátil späť. Svedkovia hovoria o „letoch smrti“ nad Atlantikom, kde vyhadzovali väzňov z lietadiel, o neľudskom zaobchádzaní s väznenými, o odoberaní detí narodených vo väzniciach.

Cirkev ako celok diktatúru odsúdila. Predsa len sa v nej však nachádzali aj biskupi a najmä vojenský kapláni, ktorí s režimom kolaborovali. Nepatril medzi nich zdanlivo mlčiaci Bergoglio, v tom čase provinciál rehole jezuitov v Argentíne. „Už vtedy človek pochopil, že za jeho neformálnymi spôsobmi, na prvý pohľad skôr naivnými, sa skrýva človek, ktorý sa nenechá viesť zas nos,“ hovorí jeden zo zachránených, novinár Alfredo Somoza.

Bergoglio posielal do Ríma presné správy a osobne pomáhal s útekem prenasledovaným. Podľa odhadov pred „zmiznutím“ zachránil približne sto ľudí, pričom ďalšie desiatky chránil bez toho, že by o tom vedeli, tým, že nad nimi držal „ochrannú ruku“. Iní zas „nezmizli“ len vďaka tomu, že zabránil niektorým zatknutiam. Snáď ani nie je potrebné dodávať, že to bolo vždy s rizikom ohrozenia svojho vlastného života.

Kniha Bergogliův seznam je rozdelená do troch častí. Prvá vykresľuje atmosféru diktatúry v Argentíne, druhá prináša konkrétne príbehy zachránených ľudí, ktoré sa novinárovi Nellovi Scavovi podarilo vypátrať. Tretia časť dokazuje, že súčasný pápež (napriek pokusom o obvi-

nenie) nenesie žiadnu vinu na diani počas vojenskej diktatúry. Jej súčasťou je i dodatok vo forme doslovného prepisu výsluchu kardinála Bergogliu v rámci „Procesu ESMA“ v roku 2010, kde bola dokázaná jeho nevina.

Bergogliuov seznam nie je ľahké čítanie a už vôbec nie rozprávka na dobrú noc. Napriek tomu Karmelitánske nakladateľstvo v Kostelnom Vydrí urobilo v roku 2014 všetkým záujemcom o život pápeža Františka vydaním tejto knihy veľkú službu. Prinieslo dôkazy ďalších jeho skutkov milosrdenstva, o ktorých možno doteraz takmer nikto netušil. A pápež sám o nich pokorne mlčí.

Petra Humajová

Z výpovedí svedkov a zachránených z knihy Nella Scavu Bergogliuov seznam:

„V každom režime sa cirkev stiahne do pozadia, čo jej umožní konať čo najlepšie tak, aby zostala verná vlastným hodnotám. Ale v prípade Argentíny sa cirkev silne kompromitovala s diktátorskou mocou. Nie však jezuiti: príbeh univerzity, kde som mohol študovať aj ja - považovaný za disidenta -, hovorí za všetko. Zachránili mnoho životov a ja som bol toho očitým svedkom.“

Alfredo Somoza, spisovateľ a novinár

„Roky diktatúry boli obdobím absolútneho popretia všetkých slobôd: myšlienok, slova, informácií, aktivít. Boli to tvrdé roky represie voči všetkým, ktorí sa junte stavali na odpor. Mnohí z nás - najmä mladí - na to reagovali presvedčením, že je nutné sa tejto negácii postaviť. Negácii, ktorá šliapala po základných právach človeka. Konali sme prostredníctvom našej každodennej činnosti, deň po dni. A preto mnohí - bolo ich viac ako 30 000 - vstúpili do toho ‚tunela zmiznutia‘, ktorý ich pohltí navždy.“

Sergio Gobulin, katechéta

„Mnohým ľuďom pomohol pri úteku z krajiny. Do internátu Maximo prichádzali rôzni ľudia, buď sami, alebo v malých skupinkách. Zdržali sa niekoľko dní a potom zmizli. Hovorieval: ‚Sú tu na duchovnej obnove.‘ Pochopil som, že išlo o disidentov - laikov, ktorým otec Jorge pomáhal ujsť. Ako? Akokoľvek a vždy za cenu veľkého rizika.“

Miguel La Civita, kňaz

„Pomáhať disidentom s útekem znamenalo len vykonávať aktivitu plnú rizík. Existovala reálna možnosť, že človek skončí priamo v rukách katov. Preto otec Jorge vytvoril podpornú sieť v Brazílii, aby zvýšil pravdepodobnosť úspechu úteku. V skutočnosti nikto z tých, kto patril k ‚Bergogliovmu systému‘, nevedel, že je jeho súčasťou.“

Gonzalo Mosca, uruguajský aktivista

„Historické obdobie, ktoré sme prežívali, bolo skutočne náročné. Kto nie je Argentínom, môže si to len ťažko predstaviť. Kňazi skutočne veľmi riskovali, pretože patrili k tej menšine, ktorá hovorila o slobode v časoch, kedy sloboda neexistovala.“

José Luis Vendramin, kňaz

„Vojakom by určite nikdy ani vo sne nenapadlo, že to všetko im Bergoglio robí priamo pred nosom. Boli príliš arogantní na to, aby im napadlo, že by otec provinciál spolu s celým zástupom disidentov, ktorých ochraňoval, mohol mať takú odvahu, že by sa im ‚prechádzal‘ priamo pred palácom Casa Rosada (prezidentský palác, oficiálne sídlo výkonnej moci argentínskej vlády v Buenos Aires, pozn. red.).“

Alicia Olivierová, trestná sudkyňa

„Nie je náhodou, že na konci tých vražedných rokov sa nenašiel ani jediný jezuita, ktorého by diktatúra násilne pripravila o život.“

Juan Carlos Scannone, teológ

Milé deti,

určite poznáte veľa svätých. A verím tomu, že mnoho z nich máte aj obľúbených. Uplynulý mesiac mala sviatok svätá Ríta z Cascie (22.máj).

Už ako malá sa chcela stať rehoľnou sestrou, ale jej rodičia chceli, aby sa vydala. Keď mala 12 rokov, musela sa vydať za muža, ktorý nezdieľal jej silnú vieru v Boha. Počas jej manželstva ju jej muž často bil a zle sa k nej správal, ale ona sa i napriek tomu za neho modlila. Narodili sa im dvaja synovia.

Po 18 rokoch manželstva jej manžel umrel. Onedlho na to Ríta stratila oboch synov. Rozhodla sa, že vstúpi do kláštora. Tam ju i napriek mnohým prosbám nechceli zobrat'. Ríta sa ale nevzdávala a každý deň stála pri bránach kláštora. Anjel jej vždy večer otvoril bránu a vpustil ju dnu. Sestry boli každé ráno veľmi prekvapené, keď ju tam našli. Keď sa toto niekoľkokrát opakovalo, rozhodli sa, že ju prijmu.

Svätá Ríta nadovšetko milovala Pána Ježiša, ktorý jej zo samej lásky dal stigmú (ranu po ukrižovaní), ktorú mala na čele. Táto rana jej krvácala, často sa jej zapálila a hnisala. Jej spolusestry sa jej vyhýbali kvôli zápachu, ktorý išiel z jej rany.

Počas života svätej Rity sa udialo veľa zázrakov. Jeden z nich aj v čase, keď umierala. Ako ležala vo svojej izbe, veľmi zatúžila mať pri sebe ružu. Keď prišla jedna spolusestra, pekne ju poprosila, aby jej ružu priniesla. Tá však namietala, pretože vonku bola zima a ruže nerástli. Kvôli naliehavému proseniu sestry Rity vyšla von do záhrady, na miesto, kde jej povedala sv. Ríta, a na jej veľké prekvapenie bola v strede zasneženej záhrady krásna ruža.

Keď svätá Ríta umrela, Pán Ježiš jej telo oslávil tým, že sa z neho na všetky strany rozliehala nádherná vôňa a kvôli jej obetám, ktoré počas svojho života robila na obrátenie hriešnikov, sa jej telo nerozpadlo, ale až doteraz ostalo neporušené.

Tak ako aj svätá Ríta, aj my sa môžeme modliť za našich kamarátov, ale aj za tých, ktorí nám občas robia zle. Tak ich svojou modlitbou vykúpujeme z diablovho väzenia a pomáhame im dostať sa do neba, aby mohli spolu so svätými a anjelmi oslavovať Pána Ježiša.

Vaša Evka

Riešenie krížovky
z minulého čísla.

Rubriku PRE DETI
pripravuje
Eva Cagaňová

A	D	A	M							
2.	B	A		K	C	H	I	D	E	S
3.	S	E	T							
4.	J	A	K	U	B					
5.	E	V	A							
6.	P	E	T	E	R					
7.	J	E	Ž	I	S					
9.	A	B	E	L						
10.	J	O	Z	U	E					
	E	L	E	A	Z	A	R			

Neobišla ani väznice

Blahoslavená Mária Dolores Rodriguez Sopéna

„Tá, ktorá ohlasovala Kristovo vykúpenie vo svete práce.“ Tak charakterizoval vo svojom prihovore pri príležitosti blahorečenia v roku 2003 Máriu Dolores pápež Ján Pavol II. Bola to žena plná nápadov, nadšenia a sily. Tri inštitúty, ktoré založila, sa dodnes starajú o duchovnosť spojenú s budovaním spravodlivejšieho sveta.

Mária Dolores Rodriguez Sopéna sa narodila 30. decembra 1848 vo Velez Rubio v Španielsku ako štvrtá zo siedmich detí. Jej otec bol povoláním právnik. Kvôli jeho práci sa rodina často sťahovala.

Mária Dolores bola už od mladosti veľmi vnímavá na potreby iných. Na miestach, kde bývala, sa vždy zaujímala o chorých. Angažovala sa v strediskách sv. Vincenta de Paul a počas pobytu v Madride dokonca vyučovala katechizmus v ženskej väznici. Bola to pre ňu škola života. Práve tu sa nielen mnoho naučila, ale i mnohému porozumela.

Starostlivosť o biednych

Keď mala Mária 23 rokov, rodina sa presťahovala do Portorika. V spolupráci s jezuitami, s duchovnosťou ktorých sa tu bližšie zoznámila, pustila sa Mária Dolores do pravidelnej apoštolskej činnosti. Založila Spoločnosť dcér Márie a niekoľko škôl pre deti z chudobných rodín.

O rok neskôr sa rodina opäť sťahovala - tentoraz do Santiaga de Cuba na Kube. Tu sa Mária Dolores angažovala najmä v práci medzi chorými, zakladala však i škôlky pre zanedbávané deti. Pokúsila sa vstúpiť do kongregácie Sestier milosrdenstva, tie ju však pre jej slabé zdravie odmietli.

Po smrti matky v roku 1877 sa Mária Dolores spolu s otcom vrátila do Madridu. Venovala sa tu katechetickému činnosti, ale i starostlivosti o otca, ktorý čoraz viac slabol. Po jeho smrti v roku 1883 sa ešte raz pokúsila vstúpiť do rehole. Už po desiatich

dňoch však pochopila, že tam jej miesto nie je. Opustila kláštor a vrátila sa k starostlivosti o najbiednejších, tentoraz o bezdomovcov, ale i väzňov. S pomocou dobrovoľníkov - najmä mladých ľudí - sa jej podarilo vytvoriť vyučovacie centrá, kde sa ľudia bez práce mohli dozvedávať a ľahšie tak nájsť zamestnanie.

Záujem biskupa

O činnosť Márie Dolores sa začal zaujímať i madridský biskup Cyriak Sabcho. Na jeho podnet založila Mária Spoločnosť laického apoštolátu, ktorá pod názvom Laické hnutie Sopéna existuje dodnes. V roku 1900 počas púte do Ríma sa rozhodla založiť i reholnú kongregáciu, ktorá by prevzala starostlivosť o jej diela. Inštitút panien katechetok vznikol o rok neskôr v Loyole a dnes pôsobí pod názvom Katechetický inštitút Dolores Sopeni. Jeho hlavným cieľom bolo hlavne venovať sa apoštolátu medzi robotníkmi. Prevzalo však záštitu i nad tretím dielom Márie Dolores, Spoločenský a kultúrny dielom Sopena.

Snom Márie Dolores bolo „vytvoriť zo všetkých ľudí jednu rodinu v Ježišovi Kristovi“. Pracovala pre druhých plná viery, nádeje a lásky. Zomrela 10. januára 1918 v Madride v povesti svätosti. Jej diela však dodnes ovplyvňujú život nielen v Španielsku, ale aj v celej Latinskej Amerike.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podtejski: Sol' zeme a svetlo sveta 7; www.vatican.va
Foto: reflexionchretienne.e-monsite.com

Farská kronika od 25. apríla do 24. mája 2016

**Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:**

Liam Goasdoué
Maxim Kucman
Oliver Mečiar
Marko Dodok
Matúš Urban
Igor Bajči
Bianka Somogyi
Eva Balážová
Adam Tomaszski

Manželstvo uzavreli:

Tomáš Mazan a Petra Končeková
Andrej Lukáč a Katarína Mokrú
Martin Hancko a Andrea Medeková
Tomáš Dobrota a Eva Kmet'ová
Martin Makovický a Barbora Bérešová
Tomáš Archel a Katarína Kobelová
Denis Greguš a Ivana Obertová

**S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:**

Alojz Petráš, 82 r.
Mikuláš Chikan, 65 r.
Kamil Maras, 87 r.
Pavel Zelka, 78 r.
Vlasta Oljarčíková, 76 r.
Ivan Balna, 76 r.
Hedviga Rujáková, 74 r.
Marta Lakatošová, 85 r.
Stanislav Furek, 85 r.
František Fides, 62 r.
Rozália Malanková, 95 r.
Anton Páleš, 68 r.
Františka Mečiarová, 91 r.

BARTOLOMEJ ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v B.B. č. 1127/98

Vydáva:
Rímskokatolícky farský úrad
v Prievidzi. Vychádza raz mesačne.

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com

Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Vladimír Slovák, Dušan
Rončák, Marián Husár, Elena Blašková,
Anna Gálová, Mária Melicherčíková,
Mária Suríková, Zuzana Škrinárová

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01,
web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1,2,14,28 - Mária Melicherčíková
str. 27 - Roderik Weissabel
str. 18 - L'Osservatore Romano
Pápež František na Námestí sv. Petra,
2.4.2016

Tlač: PATRIA l., spol. s r. o.
Náklady na tlač:
cca. 0,40 €

Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov.
Rukopisy nevraciamy.

Kostol Najsvätejšej Trojice v Prievidzi, 1. sväté prijímanie, 1. máj 2016

Kostol sv. Bartolomeja v Prievidzi, 1. sväté prijímanie, 8. máj 2016

